

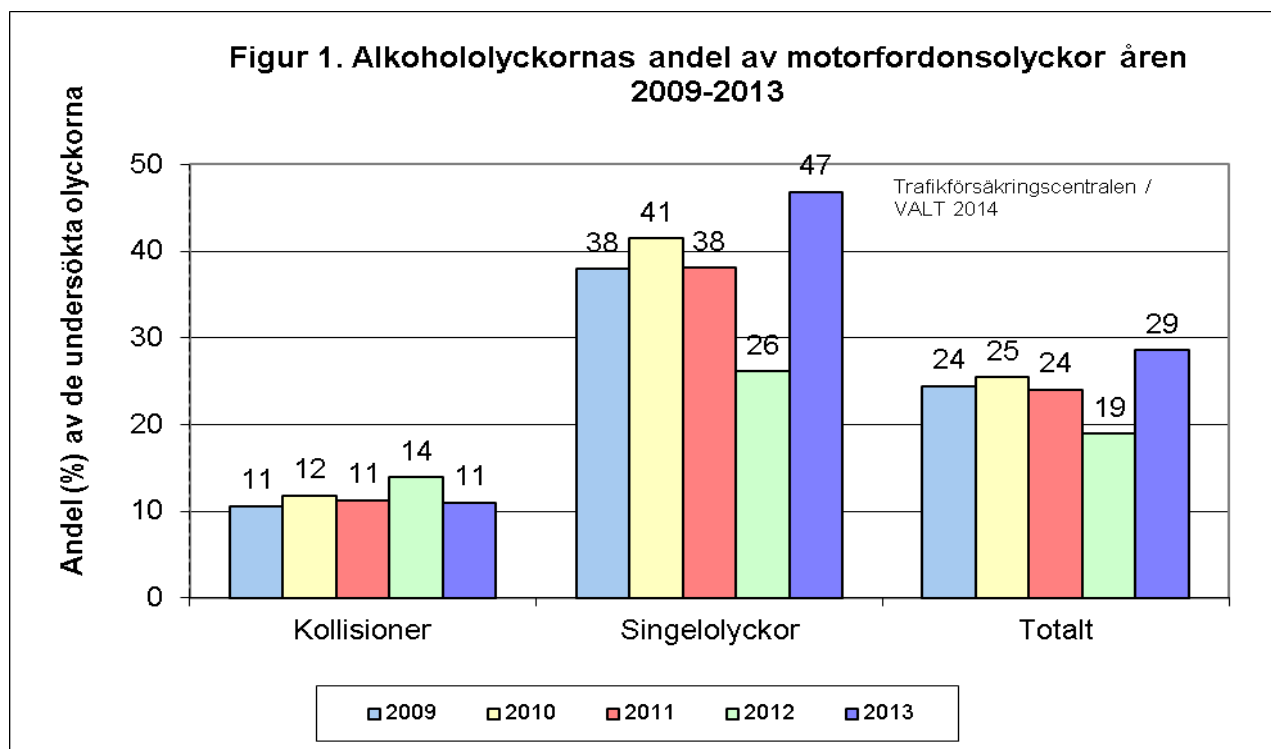

VALT – FÖRHANDSUPPGIFTER OM ALKOHOLRELATERADE OLYCKOR 2013

Olyckor som utretts av kommissionerna för undersökning av trafikolyckor

Material

Rapporten bygger på preliminära uppgifter om vägtrafikolyckor som kommissionerna för undersökning av trafikolyckor utredde 2013. Uppgifterna gäller vägtrafikolyckor med dödlig utgång där någon delaktig har haft minst 0,50 promille alkohol i blodet. Uppgifterna från 2013 har jämförts med de slutgiltiga olycksuppgifterna från de fyra föregående åren. Rapporten innehåller uppgifter om både motorfordonsolyckor och olyckor i lätt trafik.

Motorfordonsolyckor med dödlig utgång

År 2013 utredde undersökningskommissionerna för trafikolyckor sammanlagt 195 motorfordonsolyckor med dödlig utgång i vägtrafiken. I 56 av dessa (29 %) hade någon av de delaktiga förarna minst 0,5 promille alkohol i blodet (figur 1 och tabell 1). Under en lång tid låg den proportionella andelen alkoholrelaterade olyckor av alla motorfordonsolyckor kring 25 procent, och var år 2012 den lägsta någonsin under undersökningskommissionens historia, dvs. 19 procent. År 2013 var denna andel högre än genomsnittet.

Största delen av de alkoholrelaterade olyckorna brukar vara singelolyckor. År 2012 – med historiskt sett få alkoholrelaterade olyckor och nästan lika många singelolyckor som kollisioner – var med andra ord ett undantag. (Tabell 1 och figur 1).

Tabell 1. Motorfordonsolyckor med dödlig utgång där någon förare var påverkad av alkohol samt fördelning av alkoholrelaterade olyckor 2009–2013.

Alkohololyckor	2009		2010		2011		2012		2013		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kollisioner	12	21	13	25	14	25	17	44	11	20	67	26
Singelolyckor	44	79	39	75	43	75	22	56	45	80	193	74
Totalt	56	100	52	100	57	100	39	100	56	100	260	100

VALT – FÖRHANDSUPPGIFTER OM ALKOHOLRELATERADE OLYCKOR ÅR 2013
Olyckor som undersökningskommissionerna utredde

Alkoholpåverkan och tidigare rattfylleridomar hos förare

Ett typiskt drag i alkoholrelaterade dödsolyckor är att fordonsföraren är kraftigt alkoholpåverkad. År 2013 hade 88 procent av rattfylleristerna över gränsen för grovt rattfylleri, dvs. över 1,2 promille alkohol i blodet. Av de alkoholpåverkade förarna har 40 procent dömts tidigare för rattfylleri (kända fall vid tidpunkten för föreliggande rapport) och många av dem storkonsumerar alkohol dagligen. Antalet delaktiga förare med under 0,5 promille alkohol i blodet var enligt de preliminära uppgifterna tre (3 förare år 2012).

Tabell 2. Alkohol i blodet 2009-2013 i motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Alkohololyckor	2009		2010		2011		2012		2013		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
0.50-1.19	6	11	11	21	10	18	12	31	7	13	46	18
1.20-1.99	29	52	19	37	23	40	13	33	28	50	112	43
2.00 och över	21	38	22	42	24	42	14	36	21	38	102	39
Totalt	56	100	52	100	57	100	39	100	56	100	260	100

År 2013 inträffade inga olyckor där bägge parterna var alkoholpåverkade.

Narkotika- eller läkemedelspåverkan bland förare

Hos sex alkoholpåverkade förare fattade man även misstanke om narkotika- eller läkemedelspåverkan. Dessutom var elva förare föremål för misstanke om narkotikapåverkan (inget eller under 0,5 promille alkohol i blodet). Sammanlagt misstänktes 17 förare för att ha kört under narkotikapåverkan eller påverkan av narkotiska läkemedel (16 förare år 2012). Vid rapportens sammanställning fanns inte tillräcklig information om mängden av fall med förare som körde påverkade av läkemedel. År 2012 körde 12 förare (6 % av samtliga förare) under läkemedelspåverkan när olyckan inträffade.

Förarens ålder

Den relativa andelen unga förare i alkoholrelaterade dödsolyckor har de senaste åren varit stor. År 2013 förminskades andelen förare i åldern under 26 år, från året innan (tabell 3).

Tabell 3. Rattfylleristers ålder 2009-2013 i motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Förarens ålder	2009		2010		2011		2012		2013		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
20 år eller yngre	13	23	9	17	10	18	9	23	8	14	49	19
21-25 år	10	18	8	15	13	23	7	18	9	16	47	18
26-40 år	18	32	12	23	16	28	5	13	15	27	66	25
41-60 år	12	21	20	38	13	23	14	36	18	32	77	30
61 år eller äldre	3	5	3	6	5	9	4	10	6	11	21	8
Totalt	56	100	52	100	57	100	39	100	56	100	260	100

Förarens fordon

Största delen av de alkoholpåverkade förarna (84 %) körde en personbil när dödsolyckan inträffade (tabell 4). År 2013 fem motorcykelförare förolyckades under alkoholpåverkan.

Tabell 4. Rattfylleristers fordon 2009-2013 i motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Förarens fordon	2009		2010		2011		2012		2013		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Personbilar	44	79	41	79	47	82	34	87	47	84	213	82
Paketbilar	1	2	2	4	3	5	0	0	0	0	6	2
Tunga fordon	1	2	1	2	0	0	0	0	1	2	3	1
Motorcyklar	6	11	1	2	3	5	2	5,1	5	9	17	7
Mopeder	1	2	3	6	0	0	1	3	1	2	6	2
Övriga	3	5	4	8	4	7	2	5	2	4	15	6
Totalt	56	100	52	100	57	100	39	100	56	100	260	100

* År 2013 bestod gruppen "Andra" av en terrängjuling och en snöskoter. År 2012 bestod gruppen "Andra" av två terrängjulingar, 2011 tre terrängjulingar och en traktor, 2010 tre terrängjulingar och en traktor och 2009 endast tre terrängjulingar.

Olyckstidpunkt

Alkoholrelaterade dödsolyckor inträffar företrädesvis under sommarhalvåret (april–september), veckoslut och nattetid. Däremot i antalet kollisioner som orsakas av alkoholpåverkade förare observeras ingen märkbar variation enligt årstid. I likhet med tidigare år inträffade största delen av de alkoholrelaterade olyckorna 2013 (71 %) under sommarhalvåret (tabell 5) och 70 procent av dem mellan fredag och söndag och mellan kl. 20.00 och 6.00.

Tabell 5. Årstid 2013 i alkoholrelaterade motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Månader	Kollisioner		Singelolyckor		Totalt	
	N	%	N	%	N	%
Sommarhalvår (april–sept.)	5	45	35	78	40	71
Vinterhalvår (oktober–mars)	6	55	10	22	16	29
Totalt	11	100	45	100	56	100

Olycksplats

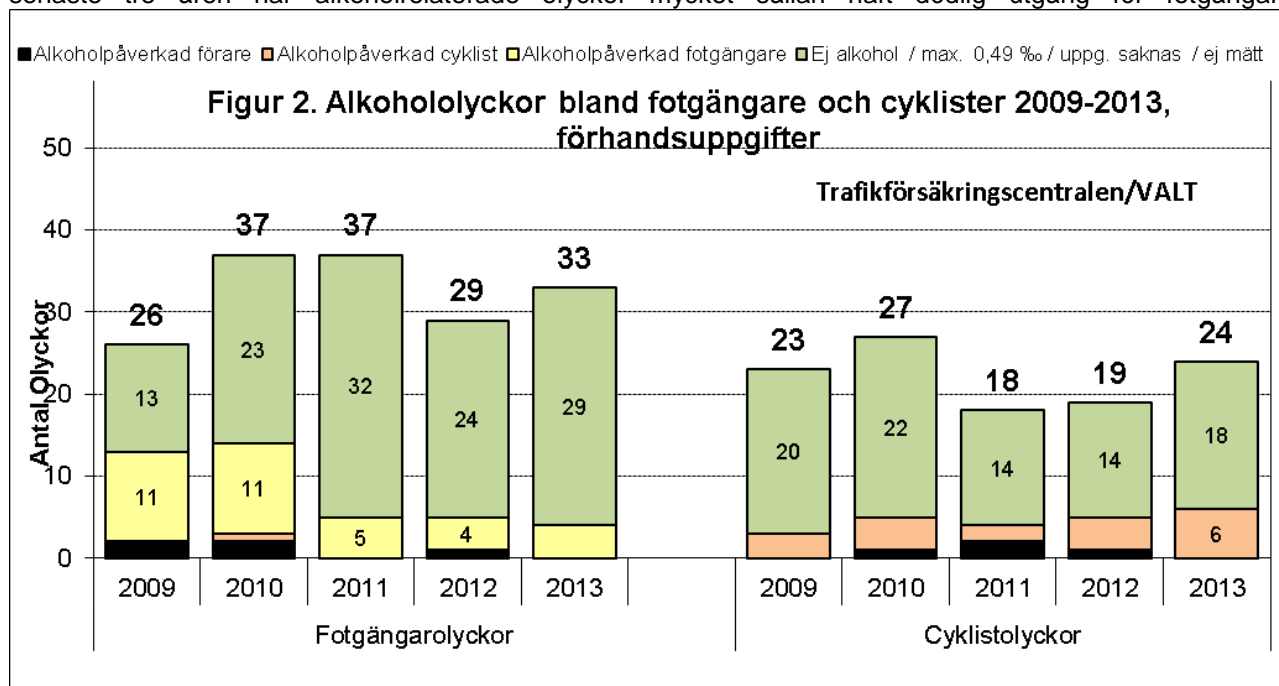
De senaste åren har allt fler alkoholrelaterade olyckor inträffat på riksvägarna, trots att flertalet av dem fortfarande inträffade på vägar av lägre vägklass (2013: 59 %). På riksvägarna inträffade lika många kollisioner som singelolyckor, medan det på de andra landsvägarna inträffade endast singelolyckor. (Tabell 6.)

Tabell 6. Vägslag och olyckstyp 2013 i alkoholrelaterade motorfordonsolyckor med dödlig utgång.

Olyckstyp	Riksväg		Övrig landsväg		Gata		Privat väg		Totalt	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Samma körriktning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motsatt körriktning	11	48	0	0	0	0	0	0	11	20
Korsande körriktning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avkörningsolyckor	12	52	15	100	9	90	7	88	43	77
Övriga	0	0	0	0	1	10	1	13	2	4
Totalt	23	100	15	100	10	100	8	100	56	100

Alkoholrelaterade dödsolyckor i lätt trafik

År 2013 utredde undersökningskommissionerna sammanlagt 33 olyckor med dödlig utgång för fotgängare och 24 för cyklister. I tio av dessa (17 %) var någon av de delaktiga under alkoholpåverkan, dvs. fyra fotgängare och sex cyklister. Dessutom var två av cyklistolyckorna under alkoholpåverkan singelolyckor. De senaste tre åren har alkoholrelaterade olyckor mycket sällan haft dödlig utgång för fotgängare

VALT – FÖRHANDSUPPGIFTER OM ALKOHOLRELATERADE OLYCKOR ÅR 2013
Olyckor som undersökningskommissionerna utredde

Skadade

Tabell 7. Invalidisering genom alkoholrelaterade olyckor 2013.

Grad av skada	Dödsfall	Invaliserad	Ej invaliserad	Totalt
Föraren till ett motordrivet fordon alkoholpåverkad				
I rattfylleristens fordon	60	23	10	93
I motpartens fordon (nykter förare)	0	7	10	17
Fotgängare	0	0	0	0
Cyklist	0	0	0	0
Totalt	60	30	20	110
Fördelning enligt allvarlighetsgrad i %	55	27	18	100
Parten i lätt trafik alkoholpåverkad				
Cyklist	6	0	0	6
Fotgängare	4	0	0	4
I ett motordrivet fordon (nykter förare)	0	0	9	9
Totalt	10	0	9	19
Fördelning enligt allvarlighetsgrad i %	52	0	47	100
I samtliga olyckor totalt				
	70	30	29	129
Fördelning enligt allvarlighetsgrad i %	54	23	22	100

År 2013 inträffade inga trafikolyckor där bägge parterna var alkoholpåverkade.

I **motorfordonsolyckor** där någon av förarna har varit under alkoholpåverkan är den förolyckade oftast den alkoholpåverkade personen själv eller en medpassagerare. År 2013 färdades samtliga som omkom i alkoholrelaterade olyckor i ett fordon där föraren var alkoholpåverkad. Av de 60 förolyckade personerna var 54 (90 % av de omkomna) förare och 6 passagerare i bilen (tabell 7). Av de 17 personer som var motpart i kollisionerna invalidiserades sju och tio personer klarade sig oskadda.

I **olyckor i lätt trafik** förolyckades sex cyklister och fyra fotgängare som var under alkoholpåverkan.

Definitioner:

Delaktig: en väganvändare som är delaktig i en olycka (motorfordonsförare [eller motorfordon], cyklist eller fotgängare)

Alkoholrelaterad olycka: trafikolycka med dödlig utgång där någon delaktig har haft minst 0,50 promille alkohol i blodet

Motpart: delaktig som råkat ut för en kollision med en alkoholpåverkad förare

Olycka i lätt trafik: kollision i vägtrafiken med dödlig utgång för fotgängare eller cyklist, eller singelolycka med dödlig utgång för cyklist

Motorfordonsolycka: kollision eller singelolycka med dödlig utgång där medpassagerare i motorfordonet förolyckas

Ytterligare information:

Trafikförsäkringscentralen www.lvk.fi
Försäkringsbolagens trafiksäkerhetskommitté (VALT)
Bulevarden 28, 00120 Helsingfors

Ledare för undersökning av trafikolyckor Kalle Parkkari
kalle.parkkari@vakuutuskeskus.fi
tfn +358 40 450 4627

Trafiksäkerhetsforskare Arja Holopainen
arja.holopainen@vakuutuskeskus.fi
tfn +358 40 4504 531

Kommunikationschef Leena-Mari Tanskanen
leena-mari.tanskanen@vakuutuskeskus.fi
tfn +358 40 450 4676